

**PRATA
PENGAR**Privatekonomi på
enkel svenska

Kapitel 5

Vårt gemensamma skydd

Film 1: Inledning

En ung kille berättar för sin mamma att han har fått sin första lön. Han är glad. Han säger att han ska spara pengar för att köpa en bil.

Killen frågar sin mamma hur mycket man betalar i skatt. Mamman svarar att det är olika. Om man tjänar mycket pengar betalar man mycket i skatt.

Killen säger att han tjänar 18 000 kronor i månaden, men att han bara får 14 000 kronor. 4 000 kronor är skatt.

Han frågar också varför man betalar skatt. Mamman svarar att skatten betalar sjukvård, skolor och vägar. Skatten betalar också barnbidrag, bostadsbidrag, sjukpenning och pensioner.

Film 2: Vad gör jag om jag blir sjuk?

Killen berättar för sin mamma att en arbetskamrat är sjuk. Han frågar om han själv får lön när han är sjuk.

Mamman svarar att han inte får lön den första dagen. Den första sjukdagen kallas för karensdag. Sedan får han sjuklön. Det är mindre pengar än den vanliga lönen.

Mamman säger också att om man inte har arbete, så ska man anmäla till Försäkringskassan om man är sjuk. Då kan man få sjukpenning.

Berätta:

- Vilket skydd finns för människor i landet där du är född?
- Får man lön om man är sjuk?
Om du svarade ja, är det samma lön som när man är frisk och arbetar?
- Finns Försäkringskassa?
- Betalar man skatt i landet där du är född?
Om du svarade ja, är skatterna högre eller lägre än i Sverige?

Diskutera:

- Vilket skydd tycker du ska finnas för människorna i ett land?
Ska det vara samma skydd för rika och för fattiga?
Varför? Varför inte?
 - Finns det oärliga personer som missbrukar systemet med Försäkringskassan, till exempel genom att anmäla sig som sjuka och gå till ett annat arbete?
Finns det andra exempel på att missbruka Försäkringskassan?
 - Vad tycker du att skattepengar ska användas till?
Är det rätt att skattepengarna betalar barnbidrag, dagis, skolor och vägar?
Varför? Varför inte?
-

Skriv det ord som passar i meningen. Ett ord passar i två meningar.

inkomst • lön • skatt • skattepengar • spara • tjänar

Kille: Jag fick min första _____ i dag.

Mamma: Vad roligt! Grattis!

Kille: Tack. Jag tror att jag ska _____ till en bil.

Mamma: Pappa berättade det.

Kille: Mamma, hur mycket betalar man i _____?

Mamma: Det är olika. Det beror på hur mycket du _____.

Kille: Jag har 18 000 kronor i _____, men när jag fick min första utbetalning var det bara 14 000. Kan det vara rätt?

Mamma: Ja, det är nog rätt. En del av din _____ går till skatt.

Kille: Vad går alla _____ till?

Mamma: Skatten går till att betala sjukvård, skolor och vägar. Den används också till barnbidrag, bostadsbidrag och pensioner.

Skriv det ord som passar i meningen.

karensdag • sjukanmälde sig • sjuklön • sjukpenning

Kille: Anders ringde till jobbet och _____ i morse. Han hade blivit magsjuk.

Mamma: Usch då!

Kille: Det blir jättemycket för mig att göra på jobbet nu. Vad händer om jag blir sjuk? Kan jag få lön då?

Mamma: Den första dagen du blir sjuk får du ingen lön. Den kallas _____. Om du är sjuk längre får du _____.

Kille: Vad gör man om man inte har ett arbete?

Mamma: Då ska man sjukanmäla sig till Försäkringskassan och då kan man få _____.

Läs dialogen i par.

Maria: Hej Mats! Hur är det?

Mats: Tack, nu är det bra. Men jag har varit sjuk i flera månader.

Maria: Det var tråkigt att höra. Mår du bättre nu?

Mats: Ja, nu är jag tillbaka på jobbet. Jag fick problem med ryggen, så jag blev opererad och sedan har jag gått på sjukgymnastik flera gånger i veckan.

Maria: Jaha, stackars dig. Hur fungerar det med ekonomin? Fick du betalt när du var sjukskriven så länge?

Mats: Ja, de första 14 dagarna fick jag sjuklön av arbetsgivaren och sedan fick jag pengar från Försäkringskassan.

Maria: Fick du hela lönen när du var sjukskriven?

Mats: Nej, jag fick ungefär 80 procent av lönen.

Maria: Det var ju bra. Hur hade du klarat dig om du hade varit arbetslös?

Mats: Då hade jag fått sjukpenning. Det vet jag, för en arbetslös kompis fick problem med hjärtat och han fick sjukpenning. Han anmälde till Försäkringskassan första dagen han blev sjuk.

Maria: Jag förstår. Det var roligt att se dig igen Mats. Vi kanske träffas i simhallen någon gång.

Mats: Ja, det gör vi nog. Jag är ofta där och simmar för att träna ryggen.

Skriv R (rätt) eller F (fel).

1. Alla i Sverige betalar lika mycket skatt.	_____	6. Den första dagen man är sjuk kallas för karensdag.	_____
2. Skatten används till att betala tv-avgift.	_____	7. Om man har ett arbete och är sjuk mer än en dag får man sjuklön.	_____
3. Skatten används till att betala sjukvård och vägar.	_____	8. Sjuklönen är lägre än den vanliga lönen.	_____
4. Skatten används också till barnbidrag och bostadsbidrag.	_____	9. Om man inte har ett arbete kan man få sjukpenning när man är sjuk.	_____
5. Alla får lön från första dagen de är sjuka.	_____		
-